

Sygn. akt: I 1 C 585/19 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny Sekcja d/s rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Ewa Kokowska-Kuternoga

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Izabela Pisarska

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2019 r. w Gdyni

sprawy z powództwa (...) (...) z siedzibą w Luksemburgu

przeciwko E. J.

o zapłatę

I zasądza od pozwanej E. J. na rzecz powoda (...) (...) z siedzibą w Luksemburgu kwotę 3431, 41 zł (trzy tysiące czterysta trzydzieści jeden 41/100 złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14.11.2018r. do dnia zapłaty;

II w pozostałej części oddala powództwo;

III zasądzoną w p-kcie I kwotę rozkłada na 68 rat po 50 zł i ostatnią w wysokości 31, 41 zł, płatnych do 10-go dnia każdego miesiąca, poczynając od uprawomocnienia się wyroku, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności każdej z rat;

IV ustala i przyznaje r.pr. K. B. kwotę 939, 13 zł (dziewięćset trzydzieści dziewięć 13/100) tytułem wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu i nakazuje wypłacić w/w kwotę ze Skarbu Państwa (kasa tut. Sądu);

V nie obciąża pozwanej E. J. kosztami procesu;

UZASADNIENIE

Powód, (...) (...) w Luxembourg, wniósł, w dniu 14.11.2018r o orzeczenie, aby pozwany, E. J., zapłaciła powodowi kwotę 4275, 16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż (...) Spółka zoo w W. udzieliła w dniu 2.2.2018r pozwanemu, E. J., pożyczki gotówkowej, nr umowy - (...). Pożyczka nie została spłacona w całości w terminie, wobec czego wierzyciel wezwał pozwanego do zapłaty niespłaconej reszty, zaś potem- wobec braku wpłaty- wypowiedział umowę i umową z dnia 16.8.2018r sprzedał w/w wierzytelność, a nabywca-powód-złożył pozew do sądu. Na dochodzona pozewem kwotę składa się: kapitał – 3000 zł, 90, 02 zł – odsetek umownych wynikających z umowy pożyczki, 43, 81 zł odsetek ustawowych od dnia wypowiedzenia umowy, 18,18 zł odsetek maksymalnych za opóźnienie naliczonych przez wierzyciela pierwotnego, 43, 15 zł odsetek ustawowych od kwoty 3000 zł od dnia 16.8.2018r do dnia sporządzenia pozwu, 240 zł – opłata naliczona przez pożyczkodawcę za każdy miesiąc pożyczki-2% kapitału, 840 zł prowizja.

pozew, k. 3-4v

Pozwany złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu podniósł zarzut niezasadnego żądania powoda, co do zasady, kwestionując jego legitymację czynną, oraz co do wysokości, a także abuzywność opłaty administracyjnej-a także okoliczność, że to nie pozwany podpisał umowę, wobec czego wniósł o sporządzenie opinii grafologa na tę okoliczność. Nadto wniósł o rozłożenie na raty.

odpowiedź na pozew, k. 35-41

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 5.2.2018 r. (...) Spółka zoo w W. udzieliła, E. J., pożyczki nr 18020010173w wysokości 3000 zł na 18 miesięcy, spłacaną w ratach po 286, 84 zł do 3-go dnia każdego miesiąca, poczynając od 3.6.2018r. Miała być spłacona wraz z kwotą kosztów pożyczki, na które składają się: 840 zł – prowizja, 1080 zł – prowizja administracyjna, oprocentowanie 10 % w stosunku rocznym-241, 55 zł za cały okres, całkowita kwota do zapłaty wyniosła 5161, 55 zł

dowód: umowa pożyczki, k. 82-85, opinia biegłego, k. 123-133, potwierdzenie wypłaty, k. 12

W dniu 5.6.2018r (...) Spółka zoo w W. wypowiedziała umowę pożyczki nr (...)

dowód: wypowiedzenie, k. 13

W dniu 16.8.2018r (...) Spółka zoo w W. sprzedał wierzytelność wobec E. J. w kwocie 4232, 01 zł, wynikającą z pożyczki z dnia 5.2.2018r (...) (...) w Luxembourg, o czym wystawiono zawiadomienie dla E. J.

dowód: umowa cesji, k. 14-19v, załącznik, k. 20, zawiadomienie, k.24,

W dniu 3.9.2018r (...) (...) w Luxembourg wezwała E. J. do zapłaty kwoty 4242, 37 zł do dnia 17.9.2018r, wskazując, że na w/w kwotę składają się: 3000 zł – kapitał, 162, 37 zł odsetki i 1080 zł pozostałe koszty

dowód: wezwanie, k. 25

E. J. nie ma żadnego majątku; utrzymuje się wraz z mężem z Jego dochodu w postaci emerytury wysokości 2768, 93 zł miesięcznie i dodatku pielęgnacyjnego w wysokości 180 zł miesięcznie; stałe wydatki miesięczne wynoszą ok. 2852 zł, zaś na leki wydają ok. 600 zł miesięcznie; oboje są schorowani

dowód: oświadczenie majątkowe, k. 54-57, wypłata emerytury, k. 58-59, wysokość czynszu, k. 60-60v, faktury za energię, k. 61-63, opłaty TV, k. 64-68, zaświadczenie ZUS-u, k. 69, karta informacyjna, k.70,74-79, recepty, k. 71, decyzja, k. 72-73, zeznania pozwanej, k. 142-143-na nośniku

Sąd zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów z dokumentów przedłożonych przez powoda w toku postępowania, których prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu co do swej wiarygodności, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary. Również zeznania pozwanej i opinia biegłego zasługują na wiarę, albowiem pozostają w spójności logicznej z pozostałymi dowodami przedstawionymi w sprawie.

Należy także stwierdzić, że mając na uwadze jedną z podstawowych zasad postępowania cywilnego, a mianowicie obowiązku udowadniania faktów i twierdzeń przez stronę wywodzącą z tychże faktów skutki prawne, określoną w dyspozycji art. 6 k.c., Sąd uznał, iż to rzeczą powoda było dążyć do zgromadzenia i przedstawienia Sądowi należytego rodzaju dowodów. Wszelkie zatem zaniechania podejmowania takich działań przez powoda, jego ewentualne zaniedbania i przeoczenia, stanowią zarazem wyraz woli strony powodowej i pociągać muszą za sobą niekorzystne dla niej skutki procesowe.

Powód wykazał należycie swoje roszczenie co do zasady i wysokości, a pozwany kwestionował fakty, w tym swój podpis, jednak nie przedstawił żadnych dowodów, które by obalały tezy wskazane w uzasadnieniu pozwu i

wiarygodność załączonych przez powoda dowodów, natomiast opinia biegłego ostatecznie rozwiązała wątpliwości co do tego, że pozwany jest stroną umowy pożyczki będącej podstawą żądania pozwu w tej sprawie. Stanowisko pozwanego, zostało potraktowane przez Sąd jako zmierzające do uchronienia się przed skutkami niekorzystnego zakończenia sprawy sądowej.

W ocenie Sądu, roszczenie zasługuje na uwzględnienie w zakresie objętym żądaniem pozwu co do kwoty 3431, 41 zł, albowiem zostało w tej części wykazane dokumentami, które nie zostały skutecznie podważone przez pozwanego, a także nie budzą wątpliwości Sądu co do autentyczności i wiarygodności, z wyjątkiem kwoty 840 zł prowizji i opłaty 240 zł opłaty administracyjnej.

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało więc na uwzględnienie w części.

Art. 509.kc stanowi, że :” § 1. Wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.”, art. 511.:” Jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony.”, art. 516.:” Zbywca wierzytelności ponosi względem nabywcy odpowiedzialność za to, że wierzytelność mu przysługuje.” regulują prawa i obowiązki stron umowy cesji oraz wierzyciela i dłużnika. Każdy, kto powołuje się na fakt nabycia długu winien wykazać dokumentem ten fakt.

Powód wykazał nabycie swojego roszczenia wobec pozwanej i jego wysokość poprzez załączenie umowy pożyczki, dowodu wykonania przelewu na konto kwoty 3000 zł, umów cesji dokonywanych po kolei wraz z załącznikami w postaci wykazu wierzytelności zawierającego dane pozwanej i umowy przez nią zawartej. Dołączono też pełnomocnictwa dla osób reprezentujących poszczególne podmioty przy w/w umowach. Biegły potwierdził podpis pozwanej pod umową.

reżimowi określone w ustawie z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011, nr 126, poz. 715, ze zm). Przywołany przepis art. 720 kc stanowi bowiem, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości; zaś przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w szczególności art. 3 ust. 1 określa, że przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, a także art. 3 ust. 2 pkt 1 określający, że za umowę o kredyt konsumencki uważa się również umowę pożyczki.

W niniejszej sprawie wykazany został fakt zawarcia przez pozwanego w dniu 5.2. 2018 r., umowy pożyczki na okres 1,5 roku w wysokości 3000 zł wraz z opłatą prowizji – 240 zł i prowizji administracyjnej – 1080 zł, poprzez przelanie w/w kwoty na rachunek. Brak podstaw, aby uznać, że te operacje dotyczą różnych umów, albowiem na w/w dokumentach jest ten sam nr pożyczki.

Powód z powyższego stanu faktycznego, powołując się na zapisy umowy oraz przepis art. 720 kc :” przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zatem z istoty umowy pożyczki wynika obowiązek jej zwrotu, choć to od stron zależy, w jaki sposób zwrot jej nastąpi.” wywiódł zasadnie roszczenie w tej sprawie. Pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów, z których wynikałoby, że nie brała w/w pożyczki, albo że dokonała spłaty pożyczki w całości.

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w punkcie I zasądzając kwotę 3431, 41 zł na mocy art. 720 § 1 k.c. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od 14.11.2018r do dnia zapłaty na mocy art. 481 § 1 k.c. :” § 1. Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. § 2. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą

się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.” W pozostałej części oddalając powództwa jak w pkt-cie II wyroku jako żądanie abuzywne.

W ocenie Sądu, przywołane przez powoda postanowienia umowne przewidujące te opłaty w wysokości wyżej wskazanej pozostawały regulacjami o charakterze abuzywnym, które z mocy art. 385¹ §1 i 3 kc nie wiązały pozwanego, który zawarł z pożyczkodawcą umowę jako konsument. Zgodnie bowiem z przywołanym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są zaś te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

W ocenie Sądu postanowienia umowy przewidujące możliwość obciążenia konsumenta, a więc pozwanego opłatami w wysokości 4250 zł bez wskazania w tabelach sposobu naliczania w/w prowizji - przewidziane w treści wyżej wskazanych zapisów umowy są postanowieniami umownymi indywidualnie niezgodnionymi w myśl przepisu art. 385¹ §1 kc. Postanowienia indywidualnie uzgodnione w myśl wyżej wymienionego przepisu to bowiem nie postanowienia, których treść konsument mógł negocjować lecz takie postanowienia, które rzeczywiście powstały na skutek indywidualnego uzgodnienia. Wymienione w treści art. 385³ kc niedozwolone postanowienia umowne mają wyłącznie charakter przykładowy, stanowiąc swoistą regułę interpretacyjną ułatwiającą stosowanie art. 385¹ kc.

Jednocześnie, w opinii Sądu, zastrzeżenie zawarte we wskazanych wyżej zapisach umowy przewidujące, iż pożyczkobiorca będzie zobowiązany do ponoszenia opłaty prowizji bez wskazania jak jest liczona, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta. Z jednej bowiem strony opłaty te są rażąco wygórowane, gdyż ich zastrzeżenie w takiej wysokości nie ma żadnego uzasadnienia w rzeczywistej wysokości opłat ponoszonych zwykle za takie czynności. Z uwagi na powyższe regulację odnoszącą się do tych kosztów – Sąd ocenił jako prowadząca w istocie rzeczy do zapewnienia powodowi nieuzasadnionych korzyści i naruszającą interesy ekonomiczne konsumenta w rażący sposób.

Pokreślić należy, że przedmiotowe postanowienia w sposób rażący naruszają interesy konsumentów, w szczególności te ekonomiczne związane z obowiązkiem uiszczenia znacznych i dodatkowych kosztów, które mogą prowadzić do zwiększenia istniejącego zadłużenia. Działanie legitymizowane treścią zapisu prowadzi w rezultacie do obciążenia zadłużonego klienta kolejnymi zobowiązaniami w praktyce utrudniając mu możliwość uregulowania należności wynikającej ze zobowiązania pierwotnego.

Z uwagi na powyższe w tym zakresie Sąd żądanie pozwu uznał za całkowicie nieuzasadnione. Skutkiem bowiem ustalenia przez Sąd abuzywności zapisu umowy jest brak związania nim konsumenta.

W szczególności przepisem statuującym wprost takie uprawnienie nie mógł być art. 13 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 21 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, który stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Przepis ten zobowiązuje przedsiębiorcę do precyzyjnego wskazania wysokości opłat obciążających kontrahenta, nie jest jednak możliwym, by na tej podstawie wywodzić o uprawnieniu do prowadzenia pobierania opłat prowizji w wysokości 4250 zł dla kwoty pożyczki 5000 zł.

Przedsiębiorca, decydując się na prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek gotówkowych winien uwzględnić specyficzne dla niej ryzyko transakcyjne (np. ryzyko nieterminowego wykonywania zobowiązań). Stąd na dezaprobatę zasługuje działanie powoda polegające na określeniu liberalnych przesłanek weryfikacji podmiotów - jak to zostało przez niego określone "zestandardyzowanych", które mogą zostać jego kontrahentami (np. w porównaniu do wymogów stawianych przez instytucje bankowe), zaś zwiększone w związku

z tym ryzyko kompensowane jest przede wszystkim poprzez przeniesienie na konsumentów wszelkich kosztów wywołanych wykonywaniem zobowiązań. Przyjęty przez w takim układzie działalności przedsiębiorcy model skupiony jest na maksymalizacji zysku wskutek maksymalizacji ilości zawartych umów, a koszty wywołane umowami przenoszone są na konsumenta. Powyższa argumentacja uprawnia do określenia tych umów jako ryzykowne (w porównaniu do podobnych produktów bankowych), czyli takie o mniejszym prawdopodobieństwie samodzielnej spłaty i wobec takich konsumentów podejmowane są dodatkowe czynności. W ocenie Sądu obranie takiego modelu prowadzenia działalności gospodarczej, a w ślad za nim kreowanie regulacji o treści omawianej powoduje uchylenie ciążącej na przedsiębiorcy odpowiedzialności za zawierane przez niego umowy (w szczególności te o podwyższonym ryzyku nieterminowej spłaty). [...].

W konkluzji należy zważyć, że kwestionowane postanowienia pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, albowiem w sposób nierównomierny rozkładają ryzyko transakcyjne pomiędzy stronami kontraktu przenosząc wyłącznie na konsumenta dodatkowe – obok oprocentowania - koszty niewspółmiernie wysokiej prowizji do wartości pożyczki. Nie są to wszakże czynności, które pożyczkodawca podejmuje na zlecenie konsumenta, bądź w jego interesie.

Uznając więc omówione postanowienia umowne za niedozwolone i wyeliminowując je z praktyki Sąd miał na względzie, iż w sprawie niniejszej zostały łącznie spełnione wszystkie przesłanki ku temu konieczne: umowa została zawarta z konsumentem (co w niniejszej sprawie było oczywiste), kwestionowane postanowienia nie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwanym a jednocześnie postanowienia te kształtowały jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy oraz nie dotyczyły sformułowanych w sposób jednoznaczny główny świadczeń stron.

W tym miejscu podkreślić należy, iż orzecznictwo europejskie stoi na stanowisku, że Sąd powinien z urzędu uwzględnić abuzywność klauzuli umownej. W orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C- 397/11, w pkt. 27 i 28 Trybunał podniósł, że „z chwilą, w której sąd krajowy dysponuje niezbędnymi w tym celu elementami stanu prawnego i faktycznego, powinien z urzędu ocenić nieuczciwy charakter danego warunku umownego objętego zakresem zastosowania dyrektywy 93/13 EWG w sprawach nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, i czyniąc tak, powinien usuwać brak równowagi istniejącej między konsumentem a przedsiębiorcą” (podobnie (...) w sprawie C 618-10 pkt. 42-44. (źródło (...)) Nadto w pkt. 2 i 3 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 maja 2013 r. (C-397/11) Trybunał ten jednoznacznie stwierdził, że :

i. artykuł 6 ust. 1 Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umownego, ma obowiązek, po pierwsze, wyciągnięcia wszystkich konsekwencji wynikających na podstawie prawa krajowego z takiego stwierdzenia bez oczekiwania na wniosek konsumenta w tym zakresie w celu zapewnienia, iż konsument nie będzie związany takim warunkiem, oraz po drugie, oceny co do zasady na podstawie obiektywnych kryteriów, czy dana umowa może dalej istnieć bez takiego warunku.

ii. dyrektywę 93/13 należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy, który z urzędu stwierdza nieuczciwy charakter warunku umownego, powinien w miarę możliwości zastosować krajowe przepisy proceduralne w taki sposób, aby wyciągnąć wszystkie konsekwencje, które na podstawie prawa krajowego wynikają ze stwierdzenia nieuczciwego charakteru danego warunku, w celu zapewnienia, że konsument nie będzie nim związany.

Innymi słowy Sąd krajowy powinien wykorzystać wszystkie możliwe środki, aby z urzędu uwzględnić niedozwolony charakter postanowienia umownego, nawet jeśli konsument tego aspektu nie podniósł na żadnym etapie procesu. Przy czym, co istotne w sprawie niniejszej, na aspekt ten pozwana wskazywała, wadliwie przywołując w tym zakresie - w miejsce abuzywności postanowień umownych - instytucję wyzysku.

Z art. 320. kpc :” W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia.”, wynika, że jest to szczególna zasada wyrokowania, określana jako "moratorium sędziego"; obok charakteru procesowego ma on także cechy normy materialnoprawnej (m.in. K. P., M. P.). Podstawą zastosowania

przepisu jest wyłącznie uznanie sądu, że zachodzą szczególnie uzasadnione wypadki. Ustanowiona w art. 320 k.p.c. norma ma charakter wyjątkowy i może być tym zastosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Wynika to z faktu, iż dopuszcza ona znaczną ingerencję Sądu w stosunek cywilnoprawny stron procesu.

Biorąc pod uwagę stwierdzenia pozwanego wyrażone na rozprawie, Sąd uznał, że w chwili wyrokowania sytuacja dłużnika powoduje, iż wyrok zasądający całe świadczenie stanowiłby tytuł egzekucyjny bez szans na realizację, dlatego przychylił się do wniosku o rozłożenie należności na raty realne z punktu widzenia powoda i zaspokajające dążenia pozwanego do spłaty długu.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie IV i V wyroku, na mocy **art. 102** kpc nie obciążając kosztami postępowania pozwanego mimo przegrania sprawy w 80 %, z tych samych powodów dla których rozłożono na raty zasadzoną kwotę i biorąc pod uwagę stan zdrowia pozwanej. Na kwotę ustalonych kosztów składa się: 100 zł – opłata od pozwu, 17 zł opłaty od pełnomocnictwa oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego ustanowionego z urzędu wraz z VAT 23 %- 939,13 zł wg zasad ustalonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r w sprawie opłat za czynności adwokackie.